



Broj: 02-05-19993-1.2/16  
Sarajevo, 31.05.2016. godine

Na osnovu člana 17. stav (2) Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15 i 91/15) i čl. 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br.: 36/14 – Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo na **31. vanrednoj** sjednici održanoj **31.05.2016.** godine, donijela

## ***SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE*** ***ZA PERIOD 2017.-2019.***

Predlagač dokumenta: Ministarstvo finansija KS

*Sarajevo, maj 2016. godina*



web: <http://vlada.ks.gov.ba>  
e-mail: [vlada@vlada.ks.gov.ba](mailto:vlada@vlada.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070  
Fax: + 387 (0) 33 562-211  
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1



## **Sadržaj**

Pregled skraćenica .....	3
Uvod.....	4
1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH .....	5
2. Osnovni makroekonomski pokazatelji .....	6
2.1. Osnovni pokazatelji u proteklom periodu za KS .....	7
2.1.1. Industrija .....	7
2.1.2. Šumarstvo .....	8
2.1.3. Građevinarstvo.....	8
2.1.4. Trgovina .....	9
2.1.5. Turizam i ugostiteljstvo .....	10
2.1.6. Zaposlenost .....	10
2.1.7. Nezaposlenost.....	11
2.1.8. Plaće .....	11
2.1.9. Cijene .....	12
2.1.10. Vanjska trgovina.....	13
3. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike .....	15
3.1. Realni sektor .....	15
3.2. Javne finansije.....	18
3.2.1. Indirektni porezi.....	18
3.2.2. Direktni porezi.....	19
3.2.3. Javni dug.....	20
4. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i sljedeće dvije godine .....	20
5. Procjena prihoda budžeta KS.....	23
6. Plan upravljanja javnim dugom KS.....	25

## Pregled skraćenica

<i>Skraćenica</i>	<i>Puni naziv</i>
BAM	Međunarodna skraćenica za konvertibilnu marku
BD	Brčko distrikt
BDP	Bruto domaći proizvod
BHAS	Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
CB BiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development/Evropska banka za obnovu i razvoj
EU	Evropska unija
EUR	Euro valuta
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FIPA	Foreign Investment Promotion Agency/gencija za unapređenje stranih investicija
GWh	Gigavat sat
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development/ Međunarodna banka za obnovu i razvoj
IDA	International Development Association/Međunarodno udruženje za razvoj
IFC	International Financial Corporation/Međunarodna finansijska korporacija
JP	Javno preduzeće
JR UIO	Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje
KJKP "GRAS"	Kantonalno javno komunalno preduzeće "Gradski saobraćaj"
KJKP "ZOI 84"	Kantonalno javno komunalno preduzeće "Zimske olimpijske igre 84"
KM	Konvertibilna marka
KS	Kanton Sarajevo
KV	Kvalifikovani radnik
MMF	Međunarodni monetarni fond
NKV	Nekvalifikovani radnik
NOSBiH	Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini
NSS	Niža stručna sprema
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
p.p.	Procentni poen
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PIO	Penzijsko i invalidsko osiguranje
PKV	Polukvalifikovani radnik
PU FBiH	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
SERDA	Sarajevo Economic Region Development Agency/Sarajevska regionalna razvojna agencija
SSS	Srednja stručna sprema
USAID	United States Agency for International Development/Američka agencija za međunarodni razvoj
USD	Američki dolar
VKV	Visokokvalifikovan radnik
VŠS	Viša stručna sprema
VSS	Visoka stručna sprema
WB	World Bank/Svjetska banka

## Uvod

U skladu sa članom 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15 i 91/15), pripremljen je dokument „Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017-2019“<sup>1</sup>, što ima za cilj projekciju prihoda i rashoda za pripremu Budžeta Kantona Sarajevo za 2017. godinu.

Smjernicama se nastoji uspostaviti snažnija veza prioriteta vladinih politika i budžeta za narednu godinu, kao i snažnija veza između politika Vlade KS i politika Vlade FBiH.

Dobar budžetski okvir Vlade FBiH povezuje prioritete sa kantonalnim budžetima u okviru održivog nivoa potrošnje, te povezuje budžet sa donesenim politikama vlade, strategijama, programima, zakonima i poboljšava rezultate programa povećanjem transparentnosti, odgovornosti i predvidivosti finansiranja.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike KS za period 2016-2018 g. definišu početna budžetska ograničenja za sve korisnike Budžeta.

Cilj Smjernica je da osigura realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti unutar uravnoteženog okvira prihoda rashoda, za sve nivoe vlasti FBiH uključujući pri tome: budžet FBiH, budžete kantona, budžete općina i finansijske planove vanbudžetskih fondova, shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Uvažavajući navedeno, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017.-2019. sadrže:

1. Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH;
2. Osnovne makroekonomske pokazatelje;
3. Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike;
4. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine;
5. Procjenu prihoda budžeta KS i
6. Plan upravljanja javnim dugom KS.

---

<sup>1</sup> Napominjemo da je prijedlog smjernica Ministarstvo finansija dužno dostaviti Vladi do 15. maja tekuće godine, kako je Federalno ministarstvo finansija projekcije indirektnih i direktnih poreza sačinilo tek 23.05.2016. godine, a iste su dostavljene nakon navedenog datuma, Ministarstvo finansija KS nije moglo ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu Smjernica.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike KS za 2017-2019 godinu predstavljaju:

- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza kantona i općina kantona od strane Federalnog ministarstva finansija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta KS za 2015. godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i aktuelnih pitanja izvršavanja Budžeta u proteklom periodu 2016. godine
- Dokumenti okvirnog budžeta općina i vanbudžetskih fondova
- Glasnik Privredne komore KS koji sadrže podatke Federalnog zavoda za statistiku i Službe za zapošljavanje KS,
- Publikacije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH.

Uzimajući kao polaznu osnovu činjenicu da KS ima veoma ograničen utjecaj na kreiranje fiskalne politike općenito, a koja se odražava na ekonomsku situaciju u KS, ove smjernice ekonomske i fiskalne politike KS za 2017.-2019. započinju strateškim ciljevima ekonomske i fiskalne politike FBiH, koji predstavljaju temelj za strateška opredjeljenja KS u narednom periodu.

## **1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH**

Vlada FBiH usvojila Strategiju razvoja FBiH za period od 2010. do 2020. godine koja je kompatibilna sa strategijama na nivou države BiH gdje je utvrđeno šest strateških ciljeva za FBiH<sup>2</sup> unutar kojih se razvijaju prioritetni strateški ciljevi i mjere za njihovo ispunjenje.

- 1) Makroekonomski okvir
- 2) Konkurentnost i output (proizvodnja, dohodak)
- 3) Javni sektor i javna uprava
- 4) Zaposlenost
- 5) Održivi rast i razvoj
- 6) Socijalna uključenost

Pojedinačni prioritetni strateško-razvojni ciljevi:

1. Održivost javne potrošnje i eliminacija budžetskih deficita
2. Povećanje efikasnosti prikupljanja i trošenja sredstava
3. Jačanje razvojne komponente budžeta
4. Harmoniziranje procesa budžetiranja
5. Usklađivanje fiskalne statistike s međunarodnim standardima
6. Jačanje kapaciteta poreznih uprava (u skladu sa standardima EU)
7. Eliminirati dvostruko oporezivanje u transakcijama sa članicama EU
8. Reforma boračko-socijalnog sektora
9. Reforma penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja i zapošljavanja
10. Revizija sistema finansiranja obrazovanja

---

<sup>2</sup> Strategija razvoja FBiH 2010 – 2020, Sarajevo, 2010., str. 104.

## 2. Osnovni makroekonomski pokazatelji

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<b>Nominalni BDP u mil. KM</b>	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0,1	3,8	3,5	4,4	5,1	5,0
<b>BDP deflator (prethodna godina = 100)</b>	99,7	101,1	100,3	100,8	101,3	101,2
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
<b>Realni rast u %</b>	0,4	2,6	3,2	3,5	3,7	3,8
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-0,9	-1	0	1,2	1,3	1,4
<b>Potrošnja u mil. KM</b>	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1,9	1,4	1,8	2,0	2,0	1,9
<b>Vladina potrošnja u mil. KM</b>	6.078	6.187	6.311	6.500	6.695	6.896
Realni rast u %	0,9	1,0	1,2	1,5	1,8	1,5
<b>Privatna potrošnja u mil. KM</b>	23.324	23.561	23.986	24.798	25.649	26.510
Realni rast u %	2,2	1,5	2,0	2,2	2,1	2,0
<b>Investicije u mil. KM</b>	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rast u %	7,5	-1,7	6,9	8,6	8,4	9,2
<b>Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM</b>	5.234	5.250	5.627	6.053	6.557	7.164
Realni rast u %	11,7	-0,4	6,5	7,1	7,9	8,7
<b>Vladine investicije u mil. KM</b>	1.155	1.244	1.401	1.573	1.763	1.987
Realni rast u %	11,6	6,8	11,7	10,6	10,8	11,0
<b>Privatne investicije u mil. KM</b>	4.079	4.006	4.226	4.480	4.793	5.177
Realni rast u %	11,8	-2,5	4,9	5,9	6,9	7,9
<b>Uvoz (robe i usluge) u mil. KM</b>	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576
Nominalni rast u %	7,1	-1,5	3,5	5,8	5,0	5,5
<b>Realni rast u %</b>	8,1	0,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
<b>Nominalni rast u %</b>	3,0	5,9	6,5	7,3	7,8	7,8
Realni rast u %	4,2	5,5	6,0	5,7	5,6	5,5
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-1.480	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-7,3	-5,1	-4,4	-4,7	-4,4	-4,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), april 2016. godine

## 2.1. Osnovni pokazatelji u proteklom periodu za KS

Informacije o privrednim kretanjima u KS preuzeti su iz Glasnika<sup>3</sup> (112/2016) Privredne komore KS koji detaljno razrađuje ostvarene efekte poslovanja privrednih društava u KS u periodu I-XI/XII 2015. godine. U izradi su korišteni podaci zvaničnih izvora<sup>4</sup>, te na osnovu statističkih podataka u periodu I-XI/XII 2015. godine na području KS i FBiH ostvareni su sljedeći rezultati:

### 2.1.1. Industrija

Fizički obim industrijske proizvodnje u KS u periodu I-XI 2015. godine manji je od obima proizvodnje iz istog perioda 2014. godine za 1,9%, dok je na nivou FBiH zabilježen veći nivo obima industrijske proizvodnje za 2,2%. Posmatrano po područjima, prerađivačka industrija u KS ostvarila je manji nivo proizvodnje za 3,5% u odnosu na I-XI 2014. godine. Istovremeno došlo je do povećanja proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom za 6,2% u odnosu na I-XI 2014. godine, dok je proizvodnja ruda i kamena manja za 77,6%. Na nivou FBiH prerađivačka industrija bilježi rast obima proizvodnje od 4,3% u odnosu na I-XI 2014. godine. Pad proizvodnje zabilježen je kod djelatnosti vađenja ruda i kamena od 2,2%, dok je proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom ostvarila za 0,7% manji obim proizvodnje. Od 20 grana prerađivačke industrije KS, u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na isti period 2014. godine, četrnaest (14) grana zabilježilo je pad proizvodnje, dok je preostalih šest (6) grana ostvarilo veći nivo proizvodnje.

Rast proizvodnje ostvarile su slijedeće grane prerađivačke industrije:

Rast industrijske proizvodnje	Index I-XI 2015/ I-XI 2014
Popravak i instaliranje mašina i opreme	179,5
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	118,2
Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	113,3
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	105,4
Ostala prerađivačka industrija	100,9
Proizvodnja odjeće	100,3

Na drugoj strani, pad proizvodnje zabilježen je kod slijedećih grana prerađivačke industrije:

Pad industrijske proizvodnje	Index I-XI 2015/ I-XI 2014
Proizvodnja koksa i rafiniranih natnih proizvoda	62,6
Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	63,0
Proizvodnja računara, te elektroničkih i optičkih proizvoda	67,8
Proizvodnja namještaja	71,9
Proizvodnja duhanskih proizvoda	79,0

<sup>3</sup> <http://www.pksa.com.ba/aktuelnosti/publikacije/glasnik-112.pdf>

<sup>4</sup> Zavod za informatiku i statistiku KS, Federalnog zavoda za statistiku, Agencije za statistiku BiH, Vanjskotrgovinske Komore BiH, Federalnog Zavoda za zapošljavanje, Službe za zapošljavanje KS, Centralne Banke BiH, FIPA-e, internet baze poslovnih informacija, te podaci sa kojima Privredna komora KS raspolaže i koje je prikupila, u neposrednim kontaktima, od svojih članova.

Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	80,0
Proizvodnja električne opreme	87,2
Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; Proizvodnja predmeta od slame i pletarskih proizvoda	92,8
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	96,0
Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	96,7
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	98,1
Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	98,1
Proizvodnja pića	98,4
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	99,2

U okviru glavnih industrijskih grupacija u KS, u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na isti period 2014. godine, rast proizvodnje zabilježen je jedino kod energije (6,2%), dok se proizvodnja intermedijarnih proizvoda<sup>5</sup> zadržala na istom nivou kao i godinu ranije. Ostale grupacije zabilježile su pad proizvodnje. Tako je proizvodnja kapitalnih proizvoda smanjena za 5,3% a proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju<sup>6</sup> za 28,2%. Pad proizvodnje od 3% u odnosu na uporedni period 2014. godine registrovan je kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju<sup>7</sup>.

### 2.1.2. Šumarstvo

U periodu januar - novembar 2015. godine, u KS, proizvedeno je 132 hiljade m<sup>3</sup> šumskih sortimenata, što je u poređenju sa istim periodom 2014. godine više za 4,7%. Istovremeno je prodato 134 hiljada m<sup>3</sup> šumskih sortimenata, što je više za 2,3% od prodaje iz istog perioda 2014. godine. Na nivou FBiH proizvedeno je 1.825 hiljada m<sup>3</sup> šumskih sortimenata, što je za 1,9% manje u odnosu na I-XI 2014. godine, dok je prodaja iznosila 1.696 hiljada m<sup>3</sup>, što predstavlja smanjenje od 2,7% u odnosu na uporedni period 2014. godine.

### 2.1.3. Građevinarstvo

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u FBiH na kraju septembra 2015. godine iznosila je ukupno 538,7 miliona KM, što znači da je vrijednost izvršenih radova u odnosu na uporedni period 2014. godine veća za 9,1 miliona KM, odnosno 1,7%. U ukupnoj vrijednosti građevinskih radova na zgrade odnosi se 47,9%, odnosno 257,8 miliona KM, dok se ostatak vrijednosti od 52,1% ili 280,9 miliona KM odnosi na ostale građevine. Vrijednost izvršenih radova u visokogradnji veća je za 36,9% u odnosu na vrijednost iz perioda I-IX 2014. godine, dok je vrijednost izvršenih radova u niskogradnji manja za 17,7%.

<sup>5</sup> Proizvodi koji se koriste kao input u proizvodnji drugih dobara/poluproizvodi (šećer,elik, automobilski motori i sl.)

<sup>6</sup> Proizvodi čiji je vijek trajanja duži od 3 godine (automobili, kućanski aparati, namještaj, sportska oprema, igračke i sl.)

<sup>7</sup> Proizvodi koji se odmah konzumiraju i čiji vijek trajanja ne prelazi 3 godine (kozmetika, proizvodi za čišćenje, hrana, odjeća, obuća i sl.)



#### 2.1.4. Trgovina

Ukupan promet trgovine na malo (bez PDV-a) u KS za period januar-ovembar 2015. godine iznosio je 2,3 milijarde KM, što je za 4,9% više u odnosu na isti period 2014. godine. Najveće učešće u prometu, prema pretežnoj djelatnosti, ostvareno je u trgovini na malo u nespecijalizovanim prodavnicama (36,9%), potom u ostaloj trgovini na malo u specijalizovanim prodavnicama (24,3%), zatim u trgovini na malo gorivima i mazivima (20,2%), trgovini na malo hranom, pićima i duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavnicama (5,4%), ostaloj trgovini na malo izvan prodavnica (0,6%) te ostalim djelatnostima (12,6%). Rast prometa u trgovini na malo u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na I-XI 2014. godine zabilježen je kod prodaje hljeba, peciva, tjestenina i slatkiša, električnih aparata za domaćinstvo, zatim tekstilnih proizvoda, odjeće i obuće, alkohola i drugih pića, željezne robe, boje i stakla, kozmetike, medicinskih proizvoda, duhana itd.

<b>Struka</b>	<b>Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000KM) - I-XI 2014</b>	<b>Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2015</b>	<b>Stopa rasta/pada</b>
Hljeb, pecivo, kolači, tjestenina, bomboni i slatkiši	13.664	24.715	80,9%
Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavnicama	27.283	41.984	53,9%
Električni aparati za domaćinstvo, radio i TV uređaji	6.262	9.497	51,7%
Tekstil, odjevni predmeti, obuća i kožni proizvodi	184.837	249.170	34,8%
Alkohol i druga pića	18.884	24.760	31,1%
Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal	74.201	93.209	25,6%
Ostale živežne namirnice u specijalizovanim prodavnicama	17.158	20.776	21,1%
Kozmetički i toaletni proizvodi	91.393	108.714	19,0%
Apoteke, medicinski i ortopedski proizvodi	41.991	48.894	16,4%
Duhanski proizvodi	97.343	113.002	16,1%
Namještaj, oprema za rasvjetu i predmeti za domaćinstvo	31.247	33.398	6,9%
Ostale nespecijalizovane prodavnice	209.053	222.688	6,5%
Motorna goriva i maziva	649.902	678.815	4,4%

Istovremeno, smanjen je promet od prodaje knjiga, novina, časopisa, zatim promet od prodaje proizvoda nespecijalizovanih prodavnica živežnim namirnicama, te promet od prodaje izvan prodavnica.

<b>Struka</b>	<b>Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2014</b>	<b>Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2015</b>	<b>Stopa rasta/pada</b>
Ostala trgovina na malo izvan prodavnica	13.561	13.350	-1,6%
Nespecijalizovane prodavnice živežnim namirnicama	768.117	674.751	-12,2%
Knjige, novine, časopisi, papirnata roba i pisaći pribor	6.933	5.473	-21,1%

Na nivou FBiH promet u trgovini na malo (bez PDV-a) u periodu I-XI 2015. godine veći je za 4,6% u odnosu na uporedni period 2014. godine.

### 2.1.5. Turizam i ugostiteljstvo

U periodu I-XI 2015. godine, KS je posjetilo ukupno 344.297 turista, što je za 21,5% više u odnosu na uporedni period 2014. godine. Broj stranih turista je za 22,4% veći nego lani i čini 86% ukupnog broja ostvarenih posjeta, dok ostatak od 14% čine domaći turisti kojih je bilo za 16,4% više u odnosu na I-XI 2014. godine.

Broj ostvarenih noćenja u KS u periodu I-XI 2015. godine iznosio je 657.573, što je za 20,1% više u odnosu na istoperiod 2014. godine. Strani turisti su, u odnosu na 2014. godinu, ostvarili 22,9% više noćenja, a domaći 4,1% više.

Prema posljednjim objavljenim podacima Turističke Zajednice KS, koji se odnose na period I-XII 2015. godine, u protekloj godini ostvaren je pozitivan trend dolazaka turista i ostvarenih noćenja. Tako je u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu došlo do rasta turističkih posjeta za 16,4%, kao i do rasta ostvarenih noćenja za 17,2%.

Na nivou FBiH, u periodu I-XI 2015. godine, zabilježeno je ukupno 685.781 dolazaka i 1.373.148 ostvarenih noćenja. Broj dolazaka u odnosu na uporedni period 2014. godine veći je za 26,5% a broj noćenja za 32,4%. Strani turisti činili su 75% ukupnog broja posjeta i 77% ukupnog broja ostvarenih noćenja.

Ostvareni promet u ugostiteljstvu na području FBiH za period I-IX 2015. godine iznosio je 153,5 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom iz 2014. godine više za 12,8%.

### 2.1.6. Zaposlenost

Ukupan broj zaposlenih lica u KS, prema podacima Službe za zapošljavanje KS, na kraju decembra 2015. godine iznosio je 122.155. U poređenju sa brojem zaposlenih iz decembra 2014. godine, ukupan broj zaposlenih u 2015. godini se smanjio za 2,7%, što u apsolutnom iznosu predstavlja 3.357 radnika manje.

Ukupno je u privredi bilo zaposleno 61.509 osoba, što je u odnosu na decembar 2014. godine manje za 3,5%. U okviru privrede KS najveći broj zaposlenih registrovan je kod djelatnosti trgovine (34,1%), zatim u prerađivačkoj industriji (18,8%), prijevozu, skladištenju i vezama (16,3%), te u građevinarstvu (9,8%).

Procentualno, smanjenje zaposlenih u privredi KS kretalo se od 2,2% kod djelatnosti prerađivačke industrije, do 6,2%, koliko je zabilježeno u poljoprivredi i šumarstvu. U rudarstvu je zadržan isti broj zaposlenih kao i u 2014. godini. Pad broja zaposlenih za 5,3% u odnosu na decembar 2014. godine zabilježen je u proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, vodom i gasom i u oblasti građevinarstva. U trgovini se broj zaposlenih smanjio za 2,9% a u ugostiteljstvu za 3,7%. Kod saobraćaja je zabilježen pad zaposlenosti za 4,4%, dok se broj zaposlenih u finansijskom posredovanju smanjio za 3,6%.

Istovremeno, u vanprivrednim djelatnostima najveće smanjenje broja zaposlenih od 2,7% zabilježeno je u obrazovanju. U zdravstvu je pad broja zaposlenih iznosio 2,4% a kod javnih komunalnih, društvenih i vlastitih djelatnosti smanjenje broja zaposlenih zabilježeno je u procentu od 2,3%. Javna uprava smanjila je broj zaposlenih za 1,3% dok je u poslovanju nekretninama registrovan pad broja zaposlenih od 1,1%.

Ukupno je u vanprivredi u 2015. godini bilo zaposleno 60.646 osoba, što je manje za 1,8% u odnosu na godinu ranije. Od ukupnog broja zaposlenih u KS privreda zapošljava 50,4% a vanprivreda 49,6%.

Na nivou FBiH u novembru 2015. godine, registrovano je ukupno 453.606 zaposlenih ili 1,3% više u odnosu na uporedni mjesec 2014. godine.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je u KS i dalje prisutna tendencija pada zaposlenosti, a posebno zabrinjava činjenica da brže pada broj zaposlenih u privredi u odnosu na neprivredu, što samo po sebi ukazuje na stanje u kojem se privreda nalazi, a posebno kada je riječ o opterećenosti privrede velikim i neopravdanim brojem zaposlenih u vanprivrednim djelatnostima, što se vidi i iz odnosa zaposlenosti između ove dvije kategorije.

### **2.1.7. Nezaposlenost**

Ukupan broj nezaposlenih lica u decembru 2015. godine na području KS iznosio je 72.545, što je za 1,6% više u odnosu na decembar 2014. godine i predstavlja stopu nezaposlenosti od 37,3%, što je za 0,9 procentnih poena više u odnosu na godinu ranije. Najveći broj nezaposlenih lica prema kadrovskoj strukturi zabilježen je kod radnika sa srednjom stručnom spremom (22.582 ili 31,1%), zatim kod nekvalifikovanih radnika (19.453 ili 26,8%), te kod kvalifikovanih radnika (19.297 ili 26,6%). Na navedene tri kadrovske strukture otpada 84,7% ukupne nezaposlenosti u KS. Rast nezaposlenosti u odnosu na decembar 2014. godine zabilježen je kod SSS (4,7%), te kod VSS (13,2%). Sa druge strane najveći pad broja nezaposlenih prema kadrovskoj strukturi registrovan je kod VKV (-6,1%), slijedi PKV (-3,9%), zatim VŠS (-3,2%), NKV (-3,1%), KV (-1,5%) te NSS (-1,4%).

U FBiH na kraju decembra 2015. godine registrovano je 389.865 nezaposlenih lica ili 0,6% manje u odnosu na istimjesec godinu ranije.

### **2.1.8. Plaće**

Prosječna neto plaća u KS u novembru 2015. godine iznosila je 1.008 KM, što je za 1,1% manje u odnosu na novembar 2014. godine. Najveće neto plaće isplaćene su u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (1.527 KM), proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.510 KM), javnoj upravi (1.374 KM), kod djelatnosti informacija i komunikacija (1.200 KM), te u zdravstvu (1.115 KM). S druge strane, najniže

prosječne neto-plaće zabilježene su u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (445 KM), zatim kod djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (526 KM), u oblasti građevinarstva (675 KM), prerađivačke industrije (719KM), trgovine (756 KM), te poljoprivrede i šumarstva (799 KM). Istovremeno, na nivou FBiH, prosječna neto plaća iznosila je 827 KM, što je više u odnosu na novembar 2014. godine za 0,6%. Prosječna neto-plaća u KS veća je za 181 KM ili 21,9% u odnosu na prosječnu neto-plaću isplaćenu u FBiH.

### 2.1.9. Cijene

Podaci Federalnog Zavoda za statistiku pokazuju da su u 2015. godini cijene potrošačkih dobara bile u prosjeku niže za 0,7% od cijena po kojima su se ta dobra nudila u 2014. godini. Značajniji rast cijena zabilježen je kod trgovine alkoholnim pićima i duhanom (7,7%) i u obrazovanju (3,5%), dok su osnovne režije (stanovanje, struja, voda, plin), usluge komunikacija i cijene namještaja bile u prosjeku veće za 1,5%, 1,3%, odnosno 1,1%. Pad cijena registrovan je kod trgovine hranom i bezalkoholnim pićima (-0,9%), odjeće i obuće (-5,3%), kod prijevoza (-6,3%), te kod ostalih dobara i usluga (-0,1%).

	XII 2015/ XI 2015	XII 2015/ XII 2014	2015/2014
<b>UKUPNO</b>	<b>-0,1%</b>	<b>-1,0%</b>	<b>-0,7%</b>
Hrana i bezalkoholna pića	0,4%	-1,5%	-0,9%
Alkoholna pića i duhan	-0,1%	6,4%	7,7%
Odjeća i obuća	0,0%	-6,0%	-5,3%
Stanovanje, voda, el.en.,plin	0,0%	1,6%	1,5%
Namještaj i kućni uređaji	-0,1%	0,3%	1,1%
Zdravstvo	0,0%	0,3%	0,2%
Prijevoz	1,2%	-6,5%	-6,3%
Komunikacije	0,0%	-0,1%	1,3%
Rekreacija i kultura	-0,2%	-0,1%	0,1%
Obrazovanje	0,0%	3,4%	3,5%
Restorani i hoteli	0,0%	0,2%	0,3%
Ostala dobra i usluge	-0,2%	0,0%	-0,1%

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda u 2015. godini u prosjeku su bile više za 1% u odnosu na cijene iz 2014. godine. Rast cijena među glavnim industrijskim grupacijama zabilježen je kod intermedijarnih proizvoda, osim energije (2,6%), trajnih proizvoda za široku potrošnju (0,2%), te energije (0,2%), dok je pad cijena ostvaren kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju (-0,1%) i kapitalnih proizvoda (-0,2%).

U okviru prerađivačke industrije najveći rast cijena zabilježen je kod djelatnosti proizvodnje baznih metala (7,2%) i kod proizvođača koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (6,9%). Najveći pad cijena je zabilježen kod štampanja i umnožavanja snimljenih zapisa (-7,7%) te u proizvodnji tekstila (-6,2%).

### 2.1.10. Vanjska trgovina

Prema podacima dobijenim od Vanjskotrgovinske komore BiH, vanjskotrgovinska razmjena privrede KS sa svijetom za period januar-decembar 2015. godine, u poređenju sa kretanjima u BiH i u FBiH, vidi se iz sljedećeg tabelarnog pregleda:

Izvor: Vanjskotrgovinska komora

<b>Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni BiH, FBiH i KS (u 000 KM)</b>					
<b>Vanjskotrgovinska razmjena</b>	<b>BiH</b>	<b>FBiH</b>	<b>KS</b>	<b>Učešće KS/BiH</b>	<b>Učešće KS/FBiH</b>
	<b>I-XII 2015</b>	<b>I-XII 2015</b>	<b>I-XII 2015</b>		
Ukupan izvoz	9.215.983	6.241.807	1.041.779	11,3%	16,7%
Ukupan uvoz	15.401.937	10.180.906	3.349.154	21,7%	32,9%
Obim ukupno	24.617.920	16.422.713	4.390.933	17,8%	26,7%
Saldo	-6.185.954	-3.939.099	-2.307.375	37,3%	58,6%
Rast/Pad: Deficit	-9,7%	-1,5%	-7,4%		
Pokrivenost	59,8%	61,3%	31,1%		
Rast/Pad: Izvoz	3,1%	5,5%	5,9%		
Rast/Pad: Uvoz	-2,5%	2,7%	-3,7%		
Rast/Pad: Ukupnog obima vanjskotrgovinske razmjene	-0,4%	3,7%	-1,6%		
Porast/Smanjenje: Stepene pokrivenosti	5,6%	2,7%	9,9%		

Iz prezentiranih podataka vidljivo je da je ukupna vanjskotrgovinska razmjena KS ostvarena u iznosu od 4.391 miliona KM što je za 70 miliona KM ili 1,6 % manje nego u 2014. godini i što predstavlja nešto više od četvrtine ukupne vanjskotrgovinske razmjene FBiH (26,7%), odnosno 17,8% vanjskotrgovinske razmjene BiH sa svijetom. Vodeći partneri u vanjskotrgovinskoj razmjeni KS i dalje su R.Hrvatska, Njemačka, Slovenija i Srbija.

Ukupan izvoz KS u 2015. godini prvi put je dostigao vrijednost od milijardu KM, tačnije 1.041 miliona KM što je za 58 miliona KM ili 5,9% više u odnosu na 2014. godinu, i predstavlja 16,7% izvoza FBiH. Učešće izvoza KS u izvozu FBiH se neznatno povećalo za 0,1 procentnih poena u odnosu na 2014. godinu. U ukupnom izvozu BiH, KS učestvuje sa 11,3% što je za 0,3 procentna poena više u odnosu na učešće iz 2014. godine.

Ukupan uvoz KS u 2015. godini smanjen je za 128 miliona KM ili 3,7% u odnosu na 2014. godinu i iznosi 3.349 miliona KM. U ukupnom uvozu FBiH, KS učestvuje sa jednom trećinom (32,9%), što je u odnosu na godinu ranije manje za 2,2 procentna poena, dok se učešće uvoza KS u ukupnom uvozu BiH smanjilo za 0,3 procentna poena u odnosu na 2014. godinu, te iznosi 21,7%. Za razliku od izvoznih rezultata, KS je na vodećoj poziciji po ostvarenoj vrijednosti uvoza u odnosu na druge kantone u FBiH, za posmatrani period.

Povećanje izvoza uz istovremeno smanjenje uvoza rezultiralo je padom deficita u KS za 186 miliona KM ili 7,4% u odnosu na 2014. godinu. Deficit u iznosu od 2.307 miliona KM čini 58,6% ukupnog deficita FBiH, što u odnosu na učešće iz 2014. godine predstavlja smanjenje za 3,7 procentnih poena, dok u ukupnom deficitu BiH, KS učestvuje sa 37,3% ili 0,9 procentnih poena više u odnosu na godinu ranije.

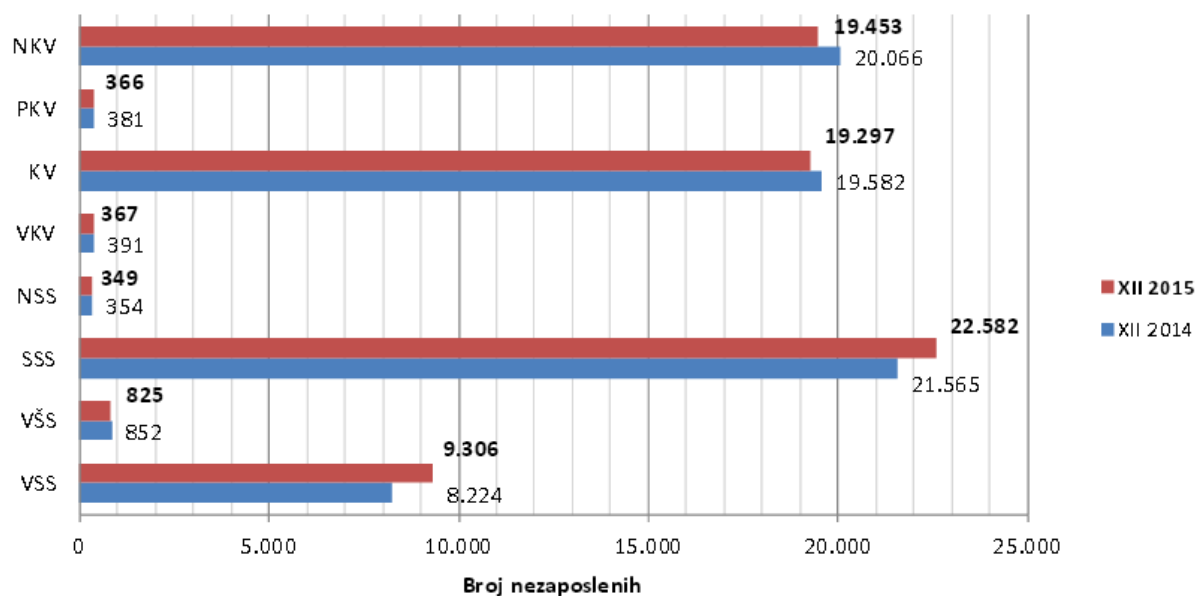
Stopa pokrivenosti uvoza izvozom u KS u 2015. godini je povećana za 9,9% i iznosi 31,3%, te je i dalje niska u odnosu na FBiH 61,3% (povećanje za 2,7%), a u BiH stepen pokrivenosti uvoza izvozom iznosi 59,8% (povećanje za 5,6%).

Iz prezentiranih podataka o privrednim kretanjima u KS za period januar-novembar/decembar 2015. godine vidimo da je u industrijskoj proizvodnji još uvijek prisutan pad proizvodnje, koji je najvećim dijelom uvjetovan trendovima u prerađivačkoj industriji koja je najveća sastavnica ukupne industrijske proizvodnje.

Podaci na nivou KS pokazuju da se zaposlenost smanjuje, a nezaposlenost povećava, što ukazuje na potrebu fokusiranja vlasti na značajnije stimulisanje razvoja realnog sektora sa akcentom na razvoj industrijske proizvodnje, koja ima potencijal da uposli najveći broj radnika. Pozitivna kretanja zabilježena su u turizmu gdje broj posjeta stranih i domaćih turista konstantno raste, što direktno vodi ka rastu prometa u trgovini i ugostiteljstvu, ali i u saobraćaju. Također, ohrabruju saznanja da je, nakon dužeg perioda, došlo do pozitivnih pomaka u vanjskotrgovinskoj razmjeni KS sa svijetom. Od početka prošle godine KS bilježio je kontinuiran trend rasta izvoza, a istovremeno smanjenje uvoza, što je u konačnici rezultiralo smanjenjem deficita za 186 miliona KM na godišnjem nivou. Međutim, ujedno sa rastom prometa u većini djelatnosti (trgovina, ugostiteljstvo, šumarstvo, saobraćaj, građevinarstvo), te rastom izvoza i smanjenjem uvoza, zaposlenost se u svim djelatnostima realnog i javnog sektora smanjuje. Potrošnja je vrlo snažna, proizvodnja je još uvijek nedovoljna, javni sektor naglašen, a privatni sektor nedovoljno razvijen što rezultira izraženom vanjskom neravnotežom ekonomije KS i visokom nezaposlenošću. Potencijal za ekonomski rast postoji u jačanju proizvodnje, naročito u privatnom sektoru, te daljoj integraciji u domaća, regionalna i svjetska tržišta, poboljšanju poslovnog okruženja i poticanju investicija u sektorima.

## Kadrovska struktura nezaposlenih osoba u KS<sup>8</sup>

Decembar 2015



	Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
	72.545	9.306	825	22.582	349	367	19.297	366	19.453
Učešće %	100,0	12,8	1,1	31,1	0,5	0,5	26,6	0,5	26,8

### 3. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike<sup>9</sup>

#### 3.1. Realni sektor

Prema dostupnim podacima kvartalnog BDP-a mjenenog proizvodnim pristupom, BiH je u 2015. godini zabilježila ekonomski rast od približno 3%. Ovdje je, pored uobičajenih faktora rasta, značajnu ulogu imao bazni efekat poplava iz 2014. godine kada je na godišnjem nivou došlo do blagog pada ekonomske aktivnosti u drugom i stagnacije u trećem tromjesečju. Time je u 2014. stvorena niska osnova za rast zahvaljujući kojoj je ubrzani oporavak ekonomske aktivnosti od poplava sa kraja 2014. i u 2015. godini doveo do relativno visokog povećanja prije svega u drugom (4,5%), ali i trećem kvartalu (3,7%) 2015. godine.

Nasuprot tome, ekonomski rast od 2,2% u prvom, te 2,1% u četvrtom tromjesečju 2015. je bio znatno niži u odsustvu baznog efekta. Pored baznog efekta poplava, ovaj rast se dešavao u okolnostima nešto povoljnijeg eksternog okruženja, usporenog pada proizvodnje i izvoza električne energije, te pada svjetskih cijena koje su dovele do smanjenja potrošačkih cijena (deflacije) i cijena robnog izvoza i uvoza. Uprkos uticaju poplava, pokazatelji sa rashodovne

<sup>8</sup> Podaci JU Služba za zapošljavanje KS i Zavoda za informatiku i statistiku KS

<sup>9</sup> [http://www.dep.gov.ba/dep\\_publikacije/ekonomski\\_trendovi/](http://www.dep.gov.ba/dep_publikacije/ekonomski_trendovi/)

strane mjerenja ekonomske aktivnosti teško da podržavaju ovako visok rast mjeren tzv. proizvodnim pristupom.

Povoljnije eksterno okruženje se uglavnom manifestovalo kroz blago ubrzanje ekonomskog rasta EU28 sa stope od 1,6% u 2014. na 1,9%. 2015. godine uz neznatno ubrzanje u Njemačkoj kao ključnoj zemlji okruženja. Pri tome su pojedini važni trgovinski partneri izašli iz recesija i ponovo bilježe pozitivan rast. Tako su recesije u Italiji i Hrvatskoj od 0,3 i 0,4% zamjenjene realnim rastom od 0,8% i 1,6% u 2015. godini. Srbija je zaustavila još veću recesiju od 1,8% iz 2014. nakon koje je uslijedio rast od približno 0,7%. Rast u Austriji je još uvijek skroman sa stopom od 0,9% uprkos više od dvostrukog ubrzanja u odnosu na 2014. godinu. Na kraju, Slovenija nastavlja da bilježi značajan rast od 2,9% što je neznatno ispod stope iz prethodne godine.

Ipak, čini se da BiH nije imala mnogo koristi od ovih događanja, kako po pitanju izvoza, tako i po pitanju inostranih priliva kojima se finansiraju potrošnja i investicije. Najveći doprinos ekonomskom rastu je po svemu sudeći došao iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7%. Ovo je u velikoj mjeri rezultat pomenutog baznog efekta poplava koje su u prethodnoj godini ne samo značajno usporile rast izvoza, nego su ujedno i ubrzale uvoz. U isto vrijeme, doprinos domaće tražnje u 2015. godini je bio znatno skromniji uz pad investicija i slab porast finalne potrošnje.

Među značajnijim uzrocima slabe domaće tražnje su značajan pad tekućih priliva novca iz inostranstva od 7,9% (nakon značajnog povećanja od 7,8% uslijed priliva pomoći nakon poplava u prethodnoj godini), te smanjenje direktnih stranih ulaganja od 34,8% u 2015. godini.

Negativan uticaj inostranih priliva na raspoloživi dohodak je u velikoj mjeri neutralisan povećanjem broja zaposlenih i deflacijom, tako da privatna potrošnja po svemu sudeći ipak bilježi rast. Uvezeno smanjenje potrošačkih cijena (deflacija) je podstaklo realni rast plata, dok se opšti pad svjetskih cijena u manjoj mjeri odrazio na cijene bh. robnog izvoza koje su uglavnom stagnirale (neznatno smanjenje od 0,3%). Time je donekle ublažen rizik negativnog efekta smanjenja cijena na ekonomsku aktivnost i zapošljavanje u BiH.

U isto vrijeme, uticaj fiskalne politike na ekonomski rast je, kao i prethodnih godina, po svemu sudeći bio dosta skroman obzirom na slab rast javnih prihoda u 2015. godini. Na pomenuta kretanja potrošnje i investicija ukazuju različiti indikatori obzirom da zvanični podatci o BDP-u prema rashodovnom pristupu, te odgovarajući konsolidovani izvještaj izvršenja budžeta sektora opšte vlade<sup>10</sup> za 2015. godinu nisu bili objavljeni u vrijeme pisanja. Na skroman rast finalne potrošnje ponajviše ukazuju nizak rast PDV prihoda po poreskim prijavama od 0,9% i neznatan rast vrijednosti uvoza netrajnih i trajnih dobara široke potrošnje od 0,7 i 0,4%. U isto vrijeme, smanjenje proizvodnje i uvoza kapitalnih dobara od 2,4% i 3%, te smanjenje obima građevinskih radova od 2,4% ukazuju na pad investicija u 2015. godini.

Treba napomenuti da bi pomenuto realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7% moglo biti donekle precjenjeno i to prije svega kroz potcjenjen uticaj naglog pada svjetskih

---

<sup>10</sup> Ovo se odnosi na izvještaj CBBiH koji obuhvata i JP direkcije cesta i autoputeva za razliku od izvještaja OMA-e koji se komentariše u dijelu o fiskalnoj politici.



cijena sirove nafte (od približno 50%) u zvaničnim indeksima jediničnih vrijednosti robnog izvoza i uvoza korištenih za izračun realnog rasta. Drugim riječima, realni rast izvoza i uvoza bi mogao biti veći od ranije pomenutog tako da bi, obzirom na dvostruko veći uvoz od izvoza, smanjenje robnog deficita moglo biti nešto skromnije. Time je realni rast robnog izvoza od 3,8%, dobiven deflacionisanjem nominalne stope zvaničnim indeksom jedinične vrijednosti, bio sporiji u odnosu na 2014. što je pomalo iznenađujuće obzirom na negativan uticaj poplava i znatno izraženiji pad izvoznih viškova i izvoza električne energije u 2014. godini. Pored toga, situacija u eksternom okruženju je takođe bila povoljnija u 2015. godini. Potencijalni uzrok nelogičnosti realnog rasta bi mogla biti podcjenjenost rasta zvaničnog indeksa jedinične vrijednosti (od -3%) korištenog kod deflacionisanja nominalnog rasta robnog izvoza. Naime, nominalni rast robnog izvoza bez pada rafiniranih naftnih proizvoda umjesto postojećih 3,5% iznosi znatno viših 5,2%. Imajući u vidu skroman pad proizvodnje ove kategorije od svega približno 2%, te oštar pad svjetskih cijena od skoro 50%, čini se da je najveći dio naglog pada izvoza rafinirane nafte (od 45%) bio vrijednosnog (a ne količinskog/realnog) karaktera.

S tim u vezi je i deflator robnog izvoza možda mogao biti znatno negativniji od postojećeg. Slična situacija je moguća i na strani robnog uvoza koji je nakon deflacionisanja nominalne stope zvaničnom indeksom jediničnih vrijednosti u 2015. ostvario skroman realni rast od svega 0,3%. Treba napomenuti da bi, ne računajući sirovu i rafiniranu naftu, robni uvoz umjesto nominalnog pada od 2,1% u 2015. godini ostvario rast od 1,3%. Ovo indirektno ukazuje na moguću nešto veću realnu stopu rasta uvoza od pomenutih 0,3%.

Postepeni ekonomski oporavak u užem i širem ekonomskom okruženju tokom 2015. godine koji se manifestovao kroz jačanje ekonomskog rasta u zemljama EU i regionu imao je pozitivne implikacije i na BiH. Tako je i u BiH tokom 2015. godine došlo do povećanja poslovne aktivnosti u okviru većine sektora a posebno se to odnosi na industrijsku proizvodnju koja predstavlja jedan od glavnih generatora ekonomskog rasta. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a u 2015. godini u BiH registrirano je povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 2,6%, a ostvareni rast bio je praćen i povećanjem broja zaposlenih lica od oko 1,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Ključne determinate kretanja industrijske proizvodnje u navedenom periodu bile su povećana izvozna tražnja, kretanja svjetskih cijena posebno nafte, te izraženi bazni efekt iz prethodne godine kada je bh. privreda pretrpjela velike štete usljed poplavnih dešavanja tokom drugog kvartala.

Prerađivačka industrija čini oko 11% ukupne BDP-a<sup>11</sup>, oko 20% ukupne zaposlenosti u BiH i skoro 90% bh. izvoza roba i samim tim ima centralnu poziciju u strukturi ekonomskog rasta u BiH. Povećanje ekonomskog rasta i proizvodnje u prerađivačkoj industriji zemalja EU od 1,8% može smatrati ključnom determinantom povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji u Bosni i Hercegovini.

---

<sup>11</sup> BHAS, „Bruto domaći proizvod za Bosnu i Hercegovinu 2014“, proizvodni pristup, 20.07.2015. godine.

Kada je u pitanju energetska sektor u BiH tokom 2015. godine zabilježena je stagnacija, tako da je izostao značajniji doprinos rastu industrijske proizvodnje. Prema raspoloživim podacima NOSBiH-a tokom 2015. godine ukupna proizvodnja električne energije u BiH iznosila je 14.165 GWh što predstavlja smanjenje od 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.<sup>12</sup>

Tržište rada Evropske unije u 2015. godini bilježi postepeni oporavak. Iako je stopa nezaposlenosti u EU 28 još uvijek iznad nivoa prije ekonomske krize (7,2% je iznosila 2007. godine), primjećuje se da je u 2015. godini bila niža u odnosu na prethodnu godinu (10,2% vs. 9,4%) uz povećanje broja zaposlenih lica. U BiH u 2015. godini povećan je broj zaposlenih lica, a najveći doprinos rastu u područjima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo.

## **3.2. Javne finansije**

Prema konsolidovanom preliminarnom izvještaju OMA-e za 2015. godinu, sektor opšte vlade je zabilježio skroman rast tekućih prihoda od 2,9%, praćen rastom tekućih rashoda od 1,0%. Ovim je ostvarena bruto štednja vladinog sektora u iznosu od 693,7 miliona KM, što je za čak 45,5% više u odnosu na isti period prethodne godine, što čini 5,8% ukupnih prihoda. Uz navedena kretanja prihoda i rashoda, ostvaren je skromni suficit u iznosu od 145,1 milion KM, koji čini 1,2% visine ukupnih prihoda. Međutim, izvještaj o konsolidovanoj BiH je nepotpun, jer ne uključuje značajan dio javnih radova (investicija) koji su u nadležnosti JP direkcije cesta. U spomenutom izvještaju uključen je dio javnih investicija koji ima nizak nivo od svega 548,6 miliona KM. Sve ovo ukazuje na to da je opšta vlada ipak ostvarila deficit.

### **3.2.1. Indirektni porezi**

Tokom 2015. godine prikupljeni neto prihodi su rasli dvostruko brže od prikupljenih bruto prihoda, i to zahvaljujući smanjenju povrata sa JR UIO. Na kraju 2015. godine, prikupljeno je oko 5,3 milijardi KM neto prihoda, što je za 3,7% više u odnosu na prethodnu godinu. Rastu neto prihoda, najveći doprinos su dali rast akciza sa 2,0 p.p, zatim prihodi od PDV-a (0,9 p.p.) i prihodi od putarina (0,5 p.p.).

---

<sup>12</sup> Nezavisni operator sistema u BiH, „Godišnji izvještaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži za 2015. godinu“, februar 2016. godine.

**Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)**

	2015.	2012.	2013.	2014.	2015.	2015.			
	strukt					K1	K2	K3	K4
<b>Bruto prihodi - prikupljeno</b>	<b>100,0</b>	<b>-0,1</b>	<b>0,2</b>	<b>6,1</b>	<b>1,8</b>	<b>3,4</b>	<b>4,7</b>	<b>1,5</b>	<b>-1,8</b>
<b>Povrati</b>	<b>17,2</b>	<b>0,2</b>	<b>12,8</b>	<b>17,6</b>	<b>-6,5</b>	<b>5,0</b>	<b>-7,1</b>	<b>-10,5</b>	<b>-11,1</b>
<b>Neto prihodi - prikupljeno</b>	<b>82,8</b>	<b>-0,1</b>	<b>-2,1</b>	<b>3,7</b>	<b>3,7</b>	<b>3,1</b>	<b>7,5</b>	<b>4,2</b>	<b>0,5</b>
PDV	51,2	0,7	-1,9	3,4	1,5	-2,3	8,4	1,5	-1,2
Carine	3,8	-20,5	-5,6	11,5	1,9	11,3	6,5	3,0	-9,9
Akcize	22,2	3,1	-2,5	3,2	7,7	10,1	9,9	6,8	4,3
Putarine	5,0	-2,2	-0,1	3,2	8,7	5,9	9,4	10,4	8,3
Ostali prihodi	0,3	-1,4	1,7	7,6	4,2	9,3	-4,6	1,3	12,5
Neusklađeni prihodi	0,3	-75,0	103,9	612,8	170,0	241,2	149,8	...	...
<b>Raspoloživo za raspodjelu</b>	<b>100,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,1</b>	<b>6,0</b>	<b>1,9</b>	<b>3,9</b>	<b>4,9</b>	<b>1,4</b>	<b>-1,8</b>
<b>Minimalne rezerve</b>	<b>17,4</b>	<b>0,2</b>	<b>12,6</b>	<b>17,4</b>	<b>-6,4</b>	<b>4,5</b>	<b>-7,1</b>	<b>-9,7</b>	<b>-11,2</b>
<b>Budžeti</b>	<b>82,6</b>	<b>-0,1</b>	<b>-2,1</b>	<b>3,6</b>	<b>3,9</b>	<b>3,8</b>	<b>7,9</b>	<b>3,9</b>	<b>0,5</b>
<b>Servisiranje vanjskog duga</b>	<b>9,1</b>	<b>37,2</b>	<b>47,5</b>	<b>2,9</b>	<b>-17,6</b>	<b>-10,1</b>	<b>-28,4</b>	<b>-26,2</b>	<b>-4,8</b>
F BiH	5,9	37,8	51,0	3,3	-17,8	-10,2	-27,8	-29,4	-4,3
RS	3,1	36,1	41,1	1,9	-17,8	-10,1	-30,1	-23,8	-5,6
BD	0,0	19,7	474,5	83,5	91,3	87,3	1,6	4.301	-0,4
<b>Budžeti nakon servisiranja vanjskog duga</b>	<b>73,5</b>	<b>-2,8</b>	<b>-7,2</b>	<b>3,8</b>	<b>7,4</b>	<b>5,8</b>	<b>17,0</b>	<b>6,8</b>	<b>1,4</b>
Institucije BiH	11,8	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	-1,5
F BiH	39,4	-5,5	-7,7	4,8	9,3	9,1	23,5	7,1	0,7
RS	19,8	-3,9	-11,0	4,3	8,8	3,6	16,8	10,6	4,7
BD	2,4	-1,5	-2,9	3,9	3,7	4,4	9,3	1,2	0,7

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

### 3.2.2. Direktni porezi

Entitetske poreske uprave su u 2015. godini prikupile oko 6,2 milijarde KM po osnovu direktnih poreza, doprinosa i ostalih vrsta priliva, što predstavlja povećanje od 6,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Prilivi koje je prikupila PU FBiH veći su za 8,1% u odnosu na prethodnu godinu. Značajan rast od 24,6% g/g koji su zabilježili direktni porezi, je ostvaren zahvaljujući svim kategorijama direktnih poreza. U okviru poreza na dohodak, najveći rast su ostvarili: prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica na dobitke od nagradnih igara i igara na sreću (65,1% g/g) i prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica od nesamostalne djelatnosti (14,3% g/g). Ali treba napomenuti da je na rast priliva od poreza na dohodak uticaj imao i porast uplate priliva po ovom osnovu nastalih tokom ranijih godina. U okviru poreza na dobit, porez na dobit preduzeća je ostvario povećanje (23,2% g/g), dok je porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija smanjen (1,7% g/g). U FBiH pred kraj posmatrane godine, evidentiran je veći broj inspeksijskih kontrola što je rezultiralo većom naplatom.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-dec 2015.		BiH jan-dec 2015.				
	miliona KM		rast u		miliona KM		rast u %
	2014	2015	%	2014	2015		
<b>Direktni porezi</b>	<b>536,2</b>	<b>668,2</b>	<b>24,6</b>	<b>932,7</b>	<b>1.081,6</b>	<b>16,0</b>	
Porez na dohodak	291,7	337,4	15,7	519,6	565,4	8,8	
Porez na dobit	161,6	187,7	16,1	293,3	332,9	13,5	
Porezi građana	81,6	141,7	73,6	104,4	164,8	57,8	
Ostali porezi	1,2	1,4	12,0	15,4	18,4	19,7	
<b>Ostale takse, kazne i naknade</b>	<b>491,5</b>	<b>590,5</b>	<b>20,1</b>	<b>836,6</b>	<b>928,4</b>	<b>11,0</b>	
<b>Doprinosi</b>	<b>2.767,5</b>	<b>2.843,4</b>	<b>2,7</b>	<b>4.114,3</b>	<b>4.235,7</b>	<b>3,0</b>	
PIO	1.518,5	1.570,1	3,4	2.257,2	2.324,5	3,0	
Zdravstvo	1.123,5	1.145,9	2,0	1.635,8	1.684,9	3,0	
Zapošljavanje	125,5	127,4	1,6	162,5	165,8	2,0	
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	54,5	56,5	3,6	
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	4,4	4,1	-5,7	
<b>UKUPNO</b>	<b>3.795,2</b>	<b>4.102,0</b>	<b>8,1</b>	<b>5.883,6</b>	<b>6.245,7</b>	<b>6,2</b>	

Izvor: Poreska uprava FBiH

### 3.2.3. Javni dug

Prema dostupnim podacima CB BiH za 2015. godinu, ukupan javni dug je porastao za 527,2 miliona KM, što iznosi 1,8% BDP-a. Stanje javnog duga na kraju posmatrane godine je iznosili 11,9 milijardi KM, što je 4,6% više nego u istom periodu prethodne godine (41,% BDP).

## 4. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i sljedeće dvije godine

Naprijed navedeni makroekonomski pokazatelji, te informacija o poslovanju privrede u KS koji su predstavljeni u ovim Smjernicama potvrđuju da je privredni razvoj KS pod utjecajem brojnih faktora.

Naime, sistem registracije biznisa u FBiH je jedan od faktora koji uveliko utiče na loše poslovno okruženje u BiH. Za pokretanje biznisa u FBiH potrebno je 37 dana, što je znatno više u odnosu na drugi entitet, ali i zemlje u regionu. Između ostalih, posljedica toga je smanjen interes domaćih i stranih ulagača, što u krajnjem slučaju BiH čini i nekonkurentnom zemljom na svjetskom tržištu. Analizom Svjetske banke i rangiranju zemalja prema uslovima pokretanja biznisa (Doing Business), BiH se nalazi na 82. mjestu, od 189. zemalja koliko obuhvata analiza. Za ubrzanje procesa reformi registracije biznisa na sudovima u FBiH neophodno je donijeti Izmjene i dopune Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH i adekvatnim usvajanjem zakona – zakoni moraju biti usvojeni u istovjetnom tekstu u oba Doma Parlamenta FBiH – omogućilo bi se, da se privredni subjekti u FBiH, registruju u roku od 7 dana. U KS je u saradnji

sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC), članicom Svjetske banke, pokrenut projekat poboljšanja poslovnog okruženja koji će rezultirati pojednostavljivanjem i ubrzavanjem procedura vezanih za poslovanje privrdnih subjekata. Rezultati ovog projekta će, dijelom, biti vidjivi u tekućoj godini.

Jedan od faktora koji također utiče na loše poslovno okruženje u BiH, ali i na nedovoljan nivo investicija u KS, je i ogroman broj parafiskalnih (neporeskih) nameta, koji opterećuju bh privredu. Obzirom da ne postoji jedinstven Registar parafiskalnih nameta, procijenjeno je, da je, bh privreda opterećena sa preko 300 parafiskalnih nameta, koji su „namtenuti“ od strane 45 raznih institucija. Uspostavom jedinstvenog registra parafiskalnih nameta uticalo bi se i na smanjenje, ili eventualno, potpuno ukidanje određenog broja parafiskalnih nameta. Isto tako, bilo bi spriječeno i njihovo dalje, neopravdano povećanje. Program održivosti civilnog društva u BiH koji finansira USAID rezultirao bi uspostavom jedinstvenog registra parafiskalnih nameta i doprinijeo daljem uređivanju ove oblasti.

Kada je riječ o društvenom i privrednom razvoju, a uzimajući u obzir istaknute segmente mogućeg djelovanja, Vlada KS je u mnogim sektorima pokrenula aktivnosti u cilju postizanja napretka. Kada je zakonska regulativa u pitanju učinjeni su značajni koraci ka napretku u oblastima regulative, i to: Nacrt zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i Nacrt zakona o srednjem obrazovanju, Nacrtu zakona o državnoj službi KS, Nacrt zakona o inspekcijama, Izmjene zakona o sudskim i administrativnim taksama, Zakon o turizmu KS, Zakon o komunalnim djelatnostima i komunalnoj čistoći i Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova, te ostale podzakonski akti i propisi koji su sadržani u dokumentu „Izvještaj o radu Vlade Kantona Sarajevo za period od 01.01. do 31.12.2015. godine“.

Pored navedene zakonske regulative, Vlada KS sprovodi i niz aktivnosti od kojih je značajno izdvojiti slijedeće:

- usvojen je Nacrt Strategije razvoja KS do 2020.godine,
- usvojen je Program javnih investicija KS 2016-2018,
- inicirana je i okončana izrada Studije „Analiza pozicije KS u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza u BiH“ u saradnji sa Ekonomskim institutom Sarajevo,
- pokrenuti su projekti, u saradnji sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC) kako bi pomogla unapređenje poslovnog okruženja kroz uvođenje jednostavnijih administrativnih procedura i pružanje boljih usluga investitorima,
- pokrenute su aktivnosti o rekonstrukciji vodovodne mreže u cilju smanjenja redukcije vode i otkrivanju nelegalnih korisnika,
- planirane su i pokrenute aktivnosti na izgradnji šestosjedne žičare i uspostavljanju sistema vještačkog zasnježivanja na Bjelašnici,
- pokrenute su aktivnosti za unapređenje plaćanja komunalnih obaveza u KS,
- donesen je Pravilnik o formiranju i vođenju registra koncesija, te je uspostavljen jedinstveni registar svih zaključenih ugovora o koncesijama u KS,
- saradnja sa jedinicama lokalne samouprave KS u prevazilaženju administrativnih prepreka, te učestvovanje u zajedničkim projektima iz oblasti saobraćajne infrastrukture, obrazovanja i zdravstva,

- ubrzano se radi na usvajanju nove prostorno – planske dokumentacije koja će poboljšati uvjete za investitore,
- pokrenute su aktivnosti na oporavku javnog preduzeća za gradski saobraćaj koji je u vlasništvu KS (bolje upravljanje ljudskim resursima u preduzeću, modernizacija, povoljniji gradski saobraćaj),
- uspostavljanje Tima za monitoring i koordinaciju provođenja Akcionog plana za borbu protiv korupcije Vlade KS,
- uspostavljanje kreditno-garantnog fonda KS u saradnji sa SERDA-om,

“Strategija razvoja Kantona Sarajevo do 2020. godine je strateški dokument koji usmjerava razvoj, utvrđuje prioritete u razvoju i predstavlja putokaz za sveukupan razvoj KS uzimajući u obzir sve njegove dimenzije: ekonomsku, društvenu, okolinsku i prostornu.“<sup>13</sup>

U ovom strateškom dokumentu definisana je vizija KS koja glasi „Kanton Sarajevo je evropska dinamična, kreativna i kulturno raznolika regija ugodnog življenja i unosnog poslovanja“, kao i strateški ciljevi za ostvarenje vizije i to:

1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga,
2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta,
3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa,
4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima,
5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo.

Budžet KS za 2016. godinu koji je usvojen u mjesecu decembru 2015.g. u skladu sa zakonski predviđenim koracima i rokom, te koji je u mjesecu maju 2016. doživio Izmjene i dopune odraz je finansiranja ključnih projekata Vlade KS.

Iako je izvršavanje planiranih aktivnosti u prvih pet mjeseci 2016. godine u skladu sa usvojenim Budžetom i ne postoje značajna odstupanja u odnosu na planom utvrđene veličine, KS kao niži nivo vlasti rijetko može direktno koristiti mjere fiskalne politike za poboljšanje vlastite fiskalne pozicije. Tako na primjer, KS vrlo rijetko može uticati na promjenu poreznih stopa jer se one u pravilu donose na nivou FBiH za sve kantone. Budžet KS je u svom rashodovnom dijelu opterećen cjelokupnim sistemom obrazovanja (od predškolskog do visokog obrazovanja), kao i sistemom unutrašnjih poslova i dobrim dijelom sistemom pravosuđa (Kantonalni sud, Općinski sud, Kantonalno tužilaštvo, Pravobranilaštvo), stoga, kada se govori o fiskalnoj politici KS potrebno je da viši nivoi vlasti imaju u vidu cjelokupno stanje kako bi mogli poduzeti adekvatne mjere fiskalne politike koje ne bi ugrozile funkcionisanje uspostavljenog sistema. Odluke viših nivoa vlasti direktno i indirektno utiču na rad i funkcionisanje nižih nivoa vlasti, a niži nivoi vlasti u okviru svojih nadležnosti pokušavaju pronaći ravnotežu između projiciranih (odobrenih) sredstava i svih potreba društva i privrede. KS u posljednje vrijeme intenzivno poduzima niz mjera koje bi doprinjele funkcionisanju uspostavljenog sistema u okviru realno moguć, a to su:

---

<sup>13</sup> Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2020., Prednacrt, str. 9.

- provodi mjere racionalnog trošenja budžetskih sredstva,
- jačanje organa kantonalne inspekcije,
- omogućavanje povoljne poslovne klime,
- veća kontrola korištenja i naplate sredstava po osnovu korištenja prirodnih resursa na području KS,
- moratorij na zapošljavanja koja nemaju ekonomsku opravdanost,
- unaprjeđenje efikasnosti poslovanja komunalne privrede,
- kontrolu isplate plaća i naknada,
- kontrolu rada komisija i prekovremenog rada zaposlenika,
- optimiziranje i veću transparentnost javnih nabavki,
- fizmirivanje dugovanja po osnovu izvršnih sudskih rješenja iz ranijih godina.

## **5. Procjena prihoda budžeta KS**

Ministarstvo finansija KS je prilikom procjene prihoda od indirektnih i direktnih poreza za sljedeću budžetsku godinu i naredne dvije godine u izradi ovog dokumenta koristilo dostavljene projekcije od strane Federalnog ministarstva finansija (dopis broj: 05-14-2-3717/16 od 23.05.2016.g.), prema osnovnom scenariju preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje.

Kada su u pitanju projekcije ostalih poreznih i neporeznih prihoda, Ministarstvo je koristilo ostvarenje prihoda u 2015. godini, kao i ostvarenju prihoda u proteklom periodu 2016. godine.

Strukturu javnih prihoda Budžeta KS čine: prihodi po osnovu indirektnih poreza, porez na dobit, porez na dohodak, porez na imovinu, zaostali prihodi od poreza, tekući transferi i donacije, te neporezni prihodi u vidu prihoda od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknada, taksi, novčanih kazni i drugih prihoda koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji FBiH.

U sljedećem tabelarnom pregledu predstavljeni su projicirani prihodi za trogodišnji period 2017.-2019.:

Prihodi i primici		Ostvareno	Ostvareno	Budžet Kantona	Izmjene i dopune	Procjena Budžeta	Procjena Budžeta	Procjena Budžeta
		2015. godine	01.01.-30.04. 2016.g.	Sarajevo za 2016. g.	Budžeta Kantona Sarajevo za 2016. g.	Kantona Sarajevo za 2017.g.	Kantona Sarajevo za 2018. g.	Kantona Sarajevo za 2019. g.
		1	2	3	4	5	6	7
<b>I</b>	<b>RAČUN PRIHODA</b>	<b>648.652.430</b>	<b>221.691.141</b>	<b>665.988.700</b>	<b>690.147.696</b>	<b>646.592.500</b>	<b>668.284.100</b>	<b>697.759.500</b>
<b>A</b>	<b>PRIHODI OD POREZA</b>	<b>567.417.812</b>	<b>187.049.724</b>	<b>578.024.600</b>	<b>579.040.791</b>	<b>560.519.500</b>	<b>582.211.100</b>	<b>611.686.500</b>
	711000 Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	63.452.931	24.176.232	61.017.500	61.017.500	66.839.500	69.301.300	71.923.100
	711100 Porez na dobit pojedinaca	239.357	54.657	310.000	310.000	305.000	305.000	305.000
	711200 Porez na dobit preduzeća	63.213.574	24.121.575	60.707.500	60.707.500	66.534.500	68.996.300	71.618.100
	713000 Porez na plaću i radnu snagu	620.102	111.609	620.000	620.000	620.000	620.000	620.000
	714000 Porez na imovinu	8.967.610	5.207.979	10.080.000	10.080.000	10.050.000	10.050.000	10.050.000
	715000 Domaći porez na dobra i usluge ( zaostali porezi)	735.762	170.539	568.000	568.000	510.000	510.000	510.000
	716000 Prihodi od poreza na dohodak	114.945.040	38.247.764	115.733.500	115.733.500	120.731.400	123.085.600	125.362.700
	717000 Prihodi od indirektnih poreza, od toga:	378.538.937	119.093.202	389.958.900	390.975.091	361.658.600	378.534.200	403.110.700
	717121 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Kantonu	370.505.793	115.589.128	381.229.300	381.229.300	353.308.600	369.794.600	393.803.700
	717131 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkcijama cesta	8.033.143	3.504.074	8.729.600	9.745.791	8.350.000	8.739.600	9.307.000
	719000 Ostali porezi (zaostali)	108.472	39.138	15.700	15.700	95.000	95.000	95.000
	777000 Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	48.959	3.261	31.000	31.000	15.000	15.000	15.000
<b>B</b>	<b>NEPOREZNI PRIHODI</b>	<b>66.616.566</b>	<b>27.294.966</b>	<b>72.768.900</b>	<b>92.994.702</b>	<b>70.753.000</b>	<b>70.753.000</b>	<b>70.753.000</b>
	721000 Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	1.186.036	445.757	2.887.800	2.895.364	1.750.000	1.750.000	1.750.000
	722000 Naknade i takse, prihodi od sopst. djelatnosti i neplanirane upla.	58.108.474	24.272.553	60.960.500	81.178.738	61.450.000	61.450.000	61.450.000
	723000 Novčane kazne	7.322.056	2.576.656	8.920.600	8.920.600	7.553.000	7.553.000	7.553.000
<b>C</b>	<b>TEKUĆI TRANSFERI I DONACIJE</b>	<b>14.617.979</b>	<b>7.346.451</b>	<b>15.195.200</b>	<b>18.112.203</b>	<b>15.320.000</b>	<b>15.320.000</b>	<b>15.320.000</b>
	731000 Tekući transferi iz inostranstva	164.229	39.352		13.406	65.000	65.000	65.000
	732000 Tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	14.082.331	6.668.849	14.615.900	17.101.601	14.500.000	14.500.000	14.500.000
	733000 Donacije	371.419	638.250	579.300	997.196	755.000	755.000	755.000
<b>D</b>	<b>KAPITALNI TRANSFERI</b>	<b>73</b>						
<b>II</b>	<b>KAPITALNI PRIMICI</b>	<b>920.825</b>	<b>477.976</b>	<b>7.332.000</b>	<b>7.910.361</b>	<b>1.632.000</b>	<b>1.632.000</b>	<b>1.632.000</b>
	811000 Kapitalni primici	920.825	477.976	7.332.000	7.910.361	1.632.000	1.632.000	1.632.000
<b>III</b>	<b>RAČUN FINANSIRANJA</b>	<b>27.853.253</b>	<b>1.248.758</b>	<b>22.971.500</b>	<b>36.074.205</b>	<b>3.389.500</b>	<b>3.389.500</b>	<b>3.389.500</b>
	813000 Primici od primljenih otplata	2.708.496	1.248.758	2.971.500	3.085.170	3.389.500	3.389.500	3.389.500
	814300 Primici od direktnog zaduživanja	25.144.757		20.000.000	32.989.035			
<b>IV</b>	<b>VIŠAK PRENESENIH NEUTROŠENIH SREDSTAVA OD DIREKTOG ZADUŽIVANJA IZ PRETHODNIH GODINA (domaći krediti)</b>	<b>262.641</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>21.558</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	Višak prenesenih neutrošenih sredstava od direktnog zaduživanja iz prethodnih godina (domaći krediti)	262.641			21.558			
<b>UKUPNO I - IV</b>		<b>677.689.148</b>	<b>223.417.875</b>	<b>696.292.200</b>	<b>734.153.820</b>	<b>651.614.000</b>	<b>673.305.600</b>	<b>702.781.000</b>



Ukupno planirani prihodi KS za 2017. godinu iznose 651.614.000 KM ili 6,41% manje u odnosu na Budžet KS za 2016. godinu. Naime, u Budžetu KS za 2016. godinu očekuju se kreditna sredstva u ukupnom iznosu od 20.000.000 KM, a u ovom momentu nije poznato da li će se KS kreditno zaduživati u 2017.g. Bitno je napomenuti da su, na osnovu projekcije Federalnog ministarstva finansija, u procjeni Budžeta KS za 2017. godinu **smanjeni prihodi od indirektnih poreza za 3,9%**, te su prihodi od poreza na dohodak i prihodi od poreza na dobit preduzeća povećani za 4,3% i 9,5% respektivno.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH prihodi su predstavljeni unutar tri računa u ukupnom iznosu od 651.614.000 KM. **Račun prihoda** za 2017. godinu planiran je u iznosu od 646.592.500 KM unutar kojeg najznačajnije pozicije predstavljaju prihodi od indirektnih poreza, porez na dohodak, porez na dobit koji su planirani u skladu sa projekcijama Federalnog ministarstva finansija, zatim grupa neporeznih prihoda i tekućih transfera i donacija koji su planirani u skladu sa ostvarenim приходima ove vrste u proteklom periodu, kao i mogućim zakonskim izmjenama koji su u toku. **Kapitalni primici** planirani su u iznosu 1.632.000 KM i odnose se na procjenu primitaka od prodaje robnih rezervi, te **Račun finansiranja** koji je planiran u iznosu od 3.389.500 KM i odnose se na procjenu primitaka od primljenih otplata.

## **6. Plan upravljanja javnim dugom KS**

Dug KS na dan 31.12.2015. godine iznosi 201.970.311,60 KM (od čega se na glavnici odnosi 190.393.888,61 KM, a na kamatu 11.576.423,00 KM). U strukturi ukupnog duga na ino kredite odnosi se 120.492.071,64 KM (od čega se na glavnici odnosi 117.544.710,35 KM a na kamatu 2.947.361,30 KM), kojima su finansirani kapitalni projekti, kao i podrška Budžetu KS kreditima kod MMF-a. Na kredite kod domaćih banaka odnosi se 81.478.239,96 KM (od čega se na glavnici odnosi 72.849.178,26 KM a na kamatu 8.629.061,70 KM), a kojima je finansirano pokriće budžetskog deficita (kreditima odobrenim u 2014. i 2015. godini) i kapitalni projekti (kreditima iz 2011., 2012. i kreditom kod Razvojne banke FBiH iz 2014. godine).

Pregled stanja duga i struktura po kreditima i obaveza za servisiranje za period 2017-2019 godina dat je u tabeli:



Postojeći krediti se uredno otplaćuju u skladu sa zaključenim ugovorima i otplatnim planovima. Za planirane kredite izvršena je procjena obaveza za servisiranje u navedenom periodu. U skladu sa članom 7. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, KS planira dugoročna zaduženja, tako da u 2017. godini obaveze za servisiranje duga iznose 8,38%, za 2018. godinu 6,86% i 2019. godinu 6,38% od dozvoljenih 10%.

Glavne smjernice za upravljanje dugom su sljedeće:

Prilikom planiranja zaduživanja voditi računa da se održi ravnomjerna struktura otplate po godinama u cilju minimiziranja rizika likvidnosti;

- Radi smanjenja valutnog rizika maksimalno koristiti zaduživanje u EUR i BAM;

- Održanje većinskog udjela duga s fiksnom kamatnom stopom;

U narednom periodu KS će se zadužiti za finansiranje kapitalnih projekata i budžetskog deficita, u skladu sa opredijeljenjem Vlade KS, po najpovoljnijim uslovima.



Dostaviti:

1. Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo
2. Premijer Kantona Sarajevo
3. Ministarstvo finansija
4. Ministarstva 11x
5. Evidencija
6. A r h i v a



web: <http://vlada.ks.gov.ba>  
e-mail: [vlada@vlada.ks.gov.ba](mailto:vlada@vlada.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070  
Fax: + 387 (0) 33 562-211  
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

